

Microkrediet voor Moeders
**Vragen en antwoorden voor
jongeren**

Juli 2008

Vragen en antwoorden voor jongeren

Wat doet Microkrediet voor Moeders?

De stichting Microkrediet voor Moeders geeft arme vrouwen in Azië kleine leningen. De vrouwen gebruiken de microkredieten om spullen te kopen, bijvoorbeeld om een winkeltje te beginnen. Zo kunnen ze een inkomen gaan verdienen waarmee ze in hun levensonderhoud kunnen voorzien. De vrouwen betalen hun lening binnen een jaar terug. Daarna kunnen andere vrouwen met hetzelfde geld worden geholpen.

Microkrediet voor Moeders werkt in de volgende landen:

- Sri Lanka
- Cambodja
- Bangladesh
- India
- Indonesië

Binnenkort starten we ook met een programma in Vietnam. Actuele informatie over onze programma's is te vinden op www.microkredietvoormoeders.org.

Wat is microkrediet?

Microkrediet is een manier om de wereldwijde armoede te bestrijden. Arme mensen kunnen vaak niet bij een reguliere bank terecht voor een krediet, omdat men het risico te groot vindt dat de lening niet wordt terugbetaald. Muhammad Yunus, grondlegger van microfinanciering, vond dat iedereen recht heeft op de ene dollar die nodig is om geld te kunnen verdienen. Daarom richtte hij de Grameen Bank op, die alleen aan armen leent. Inmiddels zijn wereldwijd honderden verschillende microfinancieringsinstellingen (MFI's) actief in ontwikkelingslanden. Mensen die te arm zijn om bij een reguliere bank te lenen, kunnen een microkrediet (letterlijk: kleine lening) krijgen bij een MFI. Ze gebruiken deze lening meestal om een eigen bedrijfje op te zetten of uit te breiden. Een deel van het geld dat ze verdienen, wordt gebruikt voor de afbetaling van het microkrediet.

Is microkrediet dé oplossing voor het armoedeprobleem?

Microkrediet op zich is geen wondermiddel. Ontwikkelingshulp en noodhulp zijn ontzettend belangrijk en zullen dat ook blijven. Het is van belang dat microkrediet altijd wordt ingezet in combinatie met andere hulp, zoals bewustwordingsprogramma's of ontwikkelingsprojecten.

Ook zijn er zijn best punten van kritiek te bedenken op microkrediet. Zo blijft het moeilijk écht de allerarmste mensen te bereiken. Vaak wordt gewerkt met een systeem dat andere personen garant staan voor degene die het microkrediet ontvangt of worden microkredieten per groep uitgeleend, waarbij men gezamenlijke verantwoordelijkheid heeft voor de afbetaling. Dit kan een drempel zijn, omdat mensen niet altijd garant willen staan voor anderen die nóg armer zijn dan zichzelf. Een andere moeilijkheid is het feit dat echte armoede in de weg kan staan bij de ontwikkeling van een lange termijn visie.

Toch zijn we overtuigd van de kracht van microkrediet, om de volgende redenen:

- Microkrediet bevordert de zelfstandigheid en eigenwaarde van mensen. Anders dan andere vormen van hulp, maakt microkrediet mensen niet afhankelijk, maar onafhankelijk. Ook hoeven mensen niet 'hun hand op te houden', maar worden ze zakelijk benaderd. Als vrouwen met behulp van een kleine lening succesvol een onderneming kunnen opzetten, zijn ze niet meer afhankelijk van giften. Ze kunnen dan zelf in hun levensonderhoud voorzien.
- Microkrediet is een duurzame vorm van armoedebestrijding. Een oud spreekwoord zegt: 'Geef iemand een vis en je voedt hem voor een dag. Leer iemand hoe hij moet vissen en je voedt hem een leven lang.' Wij geven geen vis, maar lenen een hengel en helpen mensen bij het leren vissen.
- Microkrediet stimuleert de lokale economie. De investeringen worden lokaal gedaan en met één microkrediet kunnen de levens van meerdere mensen veranderen.

Verstrekt Microkrediet voor Moeders rechtstreeks leningen of is er sprake van een tussenpersoon?

Wij werken altijd met lokale partnerorganisaties. Zij kennen de gemeenschap als geen ander, weten welke mensen het hardst een microkrediet kunnen gebruiken en hebben het vertrouwen van de bevolking. Zij kunnen dingen bereiken die wij vanuit Nederland nooit voor elkaar zouden krijgen. In de praktijk werkt het als volgt:

Microkrediet voor Moeders werft fondsen in Nederland. In Azië zoeken we samenwerking met organisaties die op de een of andere manier al werken aan de opbouw van een land of gebied. In overleg met hen kijken we of het verlenen microkredieten kan aansluiten bij het werk dat zij doen. Als besloten wordt tot samenwerking, gaat de lokale partner op zoek naar vrouwen die in aanmerking komen. Deze vrouwen maken een plan voor de investering die ze willen doen. Vervolgens maakt Microkrediet voor Moeders het benodigde geld over naar de partner, die vervolgens de microkredieten uitleent. Tijdens de looptijd van het project krijgen de vrouwen advies en ondersteuning vanuit de lokale organisatie. Gemiddeld wordt zo'n 85% van de leningen afbetaald. Het geld dat terugkomt, wordt na afloop van een project zo nodig aangevuld en weer uitgeleend aan een nieuwe groep vrouwen. De stichting in Nederland heeft tijdens deze trajecten een adviserende en controlerende rol. Regelmatig gaan mensen vanuit hier op bezoek bij de partnerorganisaties en de vrouwen om projecten te evalueren of te begeleiden.

Microkrediet voor Moeders investeert daarnaast ook in microkredietverstrekking aan vrouwen via zogenaamde reguliere MFI's in Zuid- en Zuidoost Azië.

Op welke manier wordt er toezicht gehouden op de vrouwen en de manier waarop ze met het geld omgaan?

De vrouwen staan onder toezicht van de lokale partnerorganisaties. Vaak worden microkredieten uitgeleend aan kleine groepjes vrouwen, die onderling garant staan voor elkaar. Ze spreken elkaar dan ook aan op hun wederzijdse verantwoordelijkheid. Daarnaast wordt meestal gewerkt met supervisors. Zij begeleiden en adviseren de vrouwen over de besteding van het krediet en bij het opzetten of uitbouwen van een bedrijfje. Vanuit Nederland reist bovendien jaarlijks minimaal één bestuurslid of vrijwilliger van de stichting naar Azië om

een of meerdere programma's te bezoeken. Het streven is om elk microkrediet programma elke twee jaar te bezoeken. Uiteraard controleren wij minimaal twee keer per jaar de bestedingen en terugbetalingen van al onze microkrediet programma's.

Wat gebeurt er als de vrouwen de lening anders gebruiken dan waar die voor bedoeld is?

Microkrediet is bedoeld om een duurzame aanschaf te doen. Maar als je echt arm bent, kan het zijn dat je andere uitgaven belangrijker vindt dan een zakelijke investering. Je hebt dringend eten nodig of je wilt medicijnen kopen voor je zieke kind. Het is niet altijd makkelijk een lange termijn visie te hanteren als je te maken hebt met echte armoede. Dan stel je andere prioriteiten. Soms is de nood simpelweg te hoog. Circa 85% van de microkredieten die we uitgeven, wordt binnen de gestelde termijn terug betaald. Dit betekent dat een klein percentage van de vrouwen niet in staat is geweest om de lening terug te betalen. In onze werkwijze wordt een project na een van tevoren vastgestelde tijd afgesloten. We gaan dan ook niet meer achter het geld aan dat niet is terugbetaald. Dit zien we echter niet als 'mislukking'. Die vrouwen hebben immers ook een kans gekregen. En er kunnen allerlei goede redenen zijn waarom het de vrouwen niet lukt om op tijd terug te betalen.

In het westen werkt verreweg het grootste deel van de mensen in loondienst. In ontwikkelingslanden kan toch niet iedereen een succesvol ondernemer zijn?

De situatie in ontwikkelingslanden verschilt sterk van de situatie in het Westen. In Azië is zelfstandig ondernemerschap een zeer belangrijke bron van inkomsten, juist voor arme mensen. Vaak is het zelfs de enige manier om een bestaan op te bouwen, aangezien er geen werk in loondienst is. Voor de meeste vrouwen is het doel niet een grote, succesvolle onderneming op te zetten, maar om als kleine zelfstandige een inkomen te verdienen voor henzelf en hun kinderen.

Wordt de emancipatie van de vrouw daadwerkelijk bevorderd door middel van microkrediet? Je hoort soms ook dat vrouwen het microkrediet onder dwang aan hun mannen moeten afgeven.

Wij geloven zeker dat microkrediet de emancipatie van de vrouw bevordert. Al was het alleen maar omdat zij nu zelf de kans krijgt om over het aanvragen en de besteding van het microkrediet te beslissen. Uiteraard brengt het de mogelijkheid met zich mee dat de vrouw onder druk gezet kan worden. Maar als een vrouw in zo'n situatie zit, heeft ze überhaupt geen beslissingsbevoegdheid of zelfbeschikkingsrecht. Wij hebben geen ervaring met misbruik van microkrediet door mannen. Ook horen we daar in onze projecten geen verhalen over. Wel zien we soms dat het voor de vrouw extra zwaar is, omdat ze nu zowel voor het inkomen als voor het huishouden zorgt. Daar staat echter tegenover dat ze nu in ieder geval de keus heeft. Ze kan zich ontwikkelen buiten het huishouden om, een mogelijkheid die ze voorheen niet had.

Bemoeit de lokale overheid zich met microfinanciering en met de stichting?

Microkrediet voor Moeders probeert zoveel mogelijk samenwerkingspartners te vinden waar de overheid zich niet te veel mee bemoeit, ook om het risico op corruptie te verkleinen. De betrokkenheid van overheden bij microfinanciering verschilt van land tot land. In India en Bangladesh staat het overmaken op een rekening al onder strenge controle van de regering. Daar ontkomen we dus niet aan een stukje overheidsbemoeienis.

In Sri Lanka leent de overheid tegen zeer gunstige voorwaarden fondsen aan lokale microkredietinstellingen, om dit middel te bevorderen. In Bangladesh is de Grameen bank een overheidsinstelling. Muhammad Yunus, oprichter van deze bank en grondlegger van het microkrediet, heeft hier hard voor moeten vechten. In Indonesië heeft de overheid via nationale banken ook een aantal pogingen gedaan om soort van microkredieten te verlenen. Hier zijn de ervaringen echter niet zo goed; er is sprake van corruptie en effecten die de marktwerking verstoren.

Waarom lenen jullie alleen aan vrouwen?

Microkrediet voor Moeders sluit zich graag aan bij wat de *United Nations* hierover zegt:

'In a world where most poor people are women, studies have shown that access to financial services has improved the status of women within the family and the community. Women have become more assertive and confident. Furthermore, as a result of microfinance, women own assets, including land and housing, play a stronger role in decision-making, and take on leadership roles in their communities.'

In het UN microfinance rapport (2002) worden de redenen om microkrediet juist aan vrouwen te verschaffen als volgt samengevat:

'because the poorest households relying more heavily on womens income; because [it] not only benefits the women but also their families (and communities).'

Moet microfinanciering nog meer toegepast worden dan dat het nu gebeurt?

Ja zeker, microkrediet is een prachtig middel om de armoede te bestrijden. Maar het moet wel met beleid ingezet worden. En er is meer onderzoek nodig naar de werking en effecten van microkrediet, zodat het steeds beter en gericht kan worden ingezet.

Wil je meer weten?

Op onze website www.microkredietvoormoeders.org vind je meer informatie over microkrediet en onze programma's. Als nog meer wilt weten, stuur dan een e-mail naar info@microkredietvoormoeders.org. Wij geven graag antwoord op je vraag!